

INFORMACJA POKONTROLNA

FENX.01.01-IP.01-0001/24-003-INF

Informacje wstępne

Informacje o projekcie

Numer kontroli:	FENX.01.01-IP.01-0001/24-003
Numer projektu:	FENX.01.01-IP.01-0001/24
Tytuł projektu:	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze projektów realizowanych w formule EPC/ESCO.

Dane beneficjenta

Identyfikator beneficjenta:	5220018559
Nazwa beneficjenta:	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Adres beneficjenta:	Warszawa 02-673, Konstruktorska 3a

Informacje o kontroli

Tryb kontroli:	Planowa
Typ kontroli:	Na miejscu
Rodzaj kontroli:	W trakcie realizacji projektu
Zespół kontrolujący:	Marta Poznańska-Garczyńska (Kierownik zespołu), Patrycja Ata, Agnieszka Gołaszewska, Karol Wasilewski, Aleksander Wejman
Zastosowana lista sprawdzająca:	Lista sprawdzająca do kontroli umowy o finansowaniu w ramach IIF v.1
Wersja listy sprawdzającej:	Wersja 1
Planowany termin kontroli:	2026-04-15 - 2026-06-30
Data rozpoczęcia kontroli:	2026-04-15
Podmiot kontrolujący:	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Podmioty kontrolowane:	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - NIP: 5220018559
Miejsca przeprowadzenia kontroli:	Ul. Pańska 97, 00-834 Warszawa

Inne kontrolowane projekty:	Brak innych kontrolowanych projektów.
Kontrolowane zamówienia:	Brak kontrolowanych zamówień.
Numery kontrolowanych WoP:	FENX.01.01-IP.01-0001/24-001, FENX.01.01-IP.01-0001/24-002, FENX.01.01-IP.01-0001/24-003, FENX.01.01-IP.01-0001/24-004, FENX.01.01-IP.01-0001/24-005, FENX.01.01-IP.01-0001/24-006, FENX.01.01-IP.01-0001/24-007.

1. Wykaz skrótów

1. Beneficjent/NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. FENIKS/FEnIKS 2021-2027 - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
3. Nabory – nabory w trybie ciągłym i konkursowym w ramach programu priorytetowego „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej realizowanych w formule EPC/ESCO”.
4. Podręcznik wnioskodawcy - Podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji.
5. Rozporządzenie nr 2021/1060 - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności (...).
6. UoF - Umowa o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0001/24-00 z 31 października 2024 r.

2. Podstawa prawna

1. Art. 24 ust. 2 pkt 2 b oraz art. 25 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021– 2027.
2. Rozdział 6 Wytycznych dotyczących kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021–2027.
3. Pkt 11 Kontrole Instrumentów Finansowych, Rozdziału II Zaleceń w zakresie kontroli i nieprawidłowości w ramach Programu FEnIKS 2021-2027.
4. § 16 umowy o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0001/24-00 z 31 października 2024 r.

3. Cel kontroli

Ocena zgodności realizacji projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej (wraz z instalacją OZE). Pilotaż w obszarze projektów realizowanych w formule EPC/ESCO" z umową o finansowaniu projektu nr FENX.01.01-IP.01-0001/24-00 z 31 października 2024 r.

4. Przedmiot kontroli

Ocena zgodności działań związanych z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom z umową o finansowaniu nr FENX.01.01.-IP.01-0001/24-00.

5. Ustalenia i zalecenia pokontrolne

Ustalenie nr 1.1 Instrumenty finansowe

Przekroczenie terminów oceny wniosków o dofinansowanie określonych w dokumentacji konkursowej.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Zgodnie z rozdziałem III § 3 ust. 1 „Regulaminu wyboru projektów w trybie ciągłym” oraz „Regulaminu wyboru projektów w trybie konkursowym”, całkowity czas oceny pojedynczego wniosku o dofinansowanie nie powinien przekraczać 120 dni kalendarzowych. W szczególnie uzasadnionych przypadkach NFOŚiGW może wydłużyć ten termin o dodatkowe 60 dni, co oznacza maksymalny dopuszczalny okres oceny wynoszący 180 dni kalendarzowych.

Analiza wybranej próby wykazała znaczące przekroczenia wskazanych terminów:

1. wniosek nr IF/0001/2025 oceniano przez 285 dni - przekroczenie dopuszczalnego okresu o 105 dni;
2. wniosek nr IF/0002/2025 oceniano przez 259 dni - przekroczenie dopuszczalnego okresu o 79 dni;
3. wniosek nr IF/0004/2025 oceniano przez 223 dni - przekroczenie dopuszczalnego okresu o 43 dni;
4. wniosek nr IF/0007/2025 oceniano przez 218 dni - przekroczenie dopuszczalnego okresu o 38 dni;
5. wniosek nr IF/0008/2025 oceniano przez 214 dni - przekroczenie dopuszczalnego okresu o 34 dni.

Powyższe ustalenia wskazują na powtarzalny, systemowy charakter przekraczania terminów określonych w regulaminach naboru.

Rekomendacje

1. Należy zapewnić przestrzeganie terminów oceny wniosków o dofinansowanie określonych w regulaminach naboru, w szczególności poprzez wzmocnienie mechanizmów monitorowania przebiegu procesu oceny oraz bieżącego nadzoru nad terminowością realizowanych czynności.
 2. Regulamin lub procedury należy konstruować w sposób zapewniający realną możliwość dotrzymania określonych w nich terminów.
- Jednocześnie w przypadku wystąpienia opóźnień wnioskodawcy powinni być informowani o przewidywanym terminie załatwienia sprawy.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.1:

Zalecenie 1.1.1

Należy bez zbędnej zwłoki zakończyć etap drugi oceny wniosków z zachowaniem obowiązujących terminów.

Realizacja zalecenia zostanie zweryfikowana podczas kolejnej kontroli projektu.

Ustalenie nr 1.2 Instrumenty finansowe

Dwie osoby złożyły „Oświadczenie pracownika Instytucji Organizującej Nabór o bezstronności i braku konfliktu interesów wraz z deklaracją poufności” po rozpoczęciu oceny wniosków.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

W przypadku dwóch pracowników zaangażowanych w proces oceny wniosków o dofinansowanie „Oświadczenia pracownika Instytucji Organizującej Nabór o bezstronności i braku konfliktu interesów wraz z deklaracją poufności” zostały złożone po rozpoczęciu czynności weryfikacyjnych związanych z oceną wniosków. W jednym przypadku oświadczenie zostało podpisane 21.05.2026 r., podczas gdy pierwsze czynności oceny wykonano 9.03.2026 r. W drugim przypadku oświadczenie podpisano 22.05.2026 r., natomiast pierwsze czynności oceny wykonano 5.03.2026 r. Oznacza to, że w obu przypadkach pracownicy uczestniczyli w procesie oceny wniosków przed formalnym potwierdzeniem bezstronności, braku konfliktu interesów oraz zachowania poufności. Powyższe stanowi naruszenie obowiązujących procedur („Podręcznika Procedur NFOŚiGW”, „Instrukcji wykonawczej Instytucji Wdrażającej dla programu FEnIKS” oraz „Polityki przeciwdziałania nieprawidłowościom, nadużyciom, konfliktowi interesów i korupcji w NFOŚiGW”) w zakresie zapewnienia bezstronności i poufności procesu oceny, polegające na dopuszczeniu pracowników do udziału w ocenie wniosków przed formalnym potwierdzeniem braku konfliktu interesów oraz złożeniem oświadczenia o zachowaniu poufności.

Rekomendacje

Należy wzmocnić nadzór nad składaniem „Oświadczeń pracowników Instytucji Organizującej Nabór o bezstronności i braku konfliktu interesów wraz z deklaracją poufności” przed dopuszczeniem osób do udziału w ocenie wniosków.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.2: Brak

Ustalenie nr 1.3 Instrumenty finansowe

Złożenie oświadczenia o bezstronności i braku konfliktu interesów z niekompletnym załącznikiem, nieuwzględniającym ocenianych wniosków.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Zastępca Dyrektora Departamentu Efektywności Energetycznej złożył dla dwóch naborów „Oświadczenie pracownika Instytucji Organizującej Nabór o bezstronności i braku konfliktu interesów wraz z deklaracją poufności”. W oświadczeniach prawidłowo wskazano numery naborów, jednakże załączniki do oświadczeń, zawierające listę projektów, nie obejmowały wniosków złożonych w ramach tych naborów.

Powoduje to niespójność dokumentacji w zakresie określenia projektów objętych oświadczeniem, choć sam zakres oświadczenia można ustalić na podstawie numerów naborów wskazanych w jego treści.

Rekomendacje

Należy zapewnić, aby załączniki do oświadczeń o bezstronności i braku konfliktu interesów obejmowały pełną i aktualną listę wniosków podlegających ocenie.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.3: Brak**Ustalenie nr 2.1 Informacja i promocja**

Tablica informacyjna umieszczona w miejscu realizacji projektu nie zapewnia pełnej dostępności przekazu dla ogółu społeczeństwa.

Ustalenie finansowe: Nie**Szczegóły ustalenia**

Zgodnie z § 11 pkt. 3 UoF Projektu oraz załącznikiem nr 12, tj. wyciągiem z Podręcznika wnioskodawcy, Beneficjent jest zobowiązany do umieszczenia trwałej tablicy informacyjnej w miejscu realizacji projektu, podkreślającej fakt współfinansowania ze środków Unii Europejskiej – w przypadku projektów, których całkowity koszt przekracza równowartość 500 000 EUR. Podczas kontroli nr FENX.01.01-IP.01-0001/24-002 potwierdzono, że w poprzedniej siedzibie NFOŚiGW przy ul. Konstruktorskiej 3a w Warszawie obowiązek ten był realizowany prawidłowo. Po zmianie siedziby na ul. Pańską 97 w Warszawie sposób prezentacji informacji o projekcie uległ zmianie i obejmuje:

1. wyświetlanie treści odpowiadających wizualizacji tablicy informacyjnej na monitorze elektronicznym wewnątrz budynku (5 piętro); treści te prezentowane są w sposób rotacyjny, wraz z innymi komunikatami dotyczącymi projektów Beneficjenta, co nie zapewnia ciągłej i nieprzerwanej ekspozycji informacji;
2. umieszczenie trwałej tablicy informacyjnej wspólnej dla kilku projektów, zlokalizowanej na 3 piętrze budynku i spełniającej wymogi wizualne; tablica ta znajduje się jednak w przestrzeni o ograniczonej dostępności, przeznaczonej dla pracowników oraz osób uprawnionych.

W konsekwencji przyjęty sposób realizacji obowiązków informacyjnych - zarówno w formie przekazu elektronicznego, jak i umiejscowienia tablicy w przestrzeni o ograniczonym dostępie - nie zapewnia spełnienia wymogu powszechnej dostępności informacji o projekcie.

Z informacji przekazanych przez Beneficjenta wynika, że podjęto działania mające na celu zapewnienie właściwej ekspozycji informacji, w tym prowadzone są uzgodnienia z administratorem budynku dotyczące możliwości instalacji tablicy w przestrzeni ogólnodostępnej.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 2.1:**Zalecenie 2.1.1**

Należy zapewnić umieszczenie trwałej tablicy informacyjnej w miejscu realizacji projektu w sposób gwarantujący jej stałą, nieprzerwaną ekspozycję w przestrzeni ogólnodostępnej i widocznej dla szerokiego kręgu odbiorców, zgodnie z wymogami określonymi w UoF oraz Podręczniku wnioskodawcy.

6. Podsumowanie ustaleń finansowych

Brak ustaleń finansowych.

7. Podsumowanie kontroli

Działania związane z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom w ramach dwóch przeprowadzonych naborów są realizowane co do zasady zgodnie z wymogami rozporządzenia nr 2021/1060 oraz postanowieniami UoF (w szczególności §7), tj.:

1) Organizacja konkursów i naboru wniosków o dofinansowanie:

Proces Naboru został przeprowadzony zgodnie z procedurami określonymi w podręczniku NFOŚiGW. Ogłoszenia naborów opublikowano w kwietniu 2025 r., a kompletna dokumentacja – obejmująca regulaminy, wzory formularzy oraz instrukcje dla wnioskodawców – została udostępniona na stronie internetowej NFOŚiGW:

Nabór konkursowy: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/poprawa-efektywnosci-energetycznej-w-budynkach-uzytecznosci-publicznej-wraz-z-instalacja-oze-pilotaz-w-obszarze-poprawy-efektywnosci-energetycznej-budynkow-uzytecznosci-publicznej-realizowanych-w-formule-epcesco>

Nabór ciągły: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/poprawa-efektywnosci-energetycznej-w-budynkach-uzytecznosci-publicznej-wraz-z-instalacja-oze-pilotaz-w-obszarze-poprawy-efektywnosci-energetycznej-budynkow-uzytecznosci-publicznej-realizowanych-w-formule-epcesco---tryb-ciagly>

Regulaminy naborów opracowano w oparciu o wyniki analizy ex-ante, z uwzględnieniem konstrukcji wsparcia w formie instrumentu finansowego z komponentem dotacyjnym. Określono szczegółowe kryteria oceny projektów, zasady przejrzystości i równego traktowania oraz mechanizmy zapewniające niedyskryminację i dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Proces aplikacyjny przewidywał składanie wniosków wyłącznie w formie elektronicznej, co wpłynęło na zwiększenie efektywności oraz ograniczenie ryzyka błędów formalnych. Zapewniono możliwość uzupełniania braków dokumentacyjnych w wyznaczonych terminach, a także skorzystania z procedury odwoławczej w przypadku negatywnej oceny.

Kryteria wyboru projektów pozostają zgodne z zasadami niedyskryminacji, dostępności oraz celami programu FENIKS. Dokumentacja dot. naboru spełnia wymogi programu, w tym w zakresie oznakowania i komunikacji.

Nabory zakończono w sierpniu 2025 r.

2) Ocena i weryfikacja wniosków o dofinansowanie:

Ocena wniosków przebiega w dwóch etapach.

Pierwszy etap obejmuje weryfikację formalną i kwalifikacyjną, polegającą na sprawdzeniu kompletności dokumentacji, poprawności danych oraz spełnienia podstawowych warunków udziału w programie.

Drugi etap dotyczy analizy zgodności projektów z kryteriami obligatoryjnymi i rankingującymi, co pozwala na opracowanie listy rankingowej, uwzględniającej jakość projektów oraz ich zgodność z celami programu.

Na etapie prowadzenia kontroli realizowany był drugi etap oceny, po którym planowane jest zawarcie umów inwestycyjnych z ostatecznymi odbiorcami.

W ramach procesu oceny wniosków sprawdzono, czy nie dochodzi do podwójnego finansowania z wykorzystaniem systemu SKANER. Analizowano ryzyka związane z realizacją projektów oraz oceniono ich zgodność z celami programu FENIKS i założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

Proces oceny realizowany jest zgodnie z zatwierdzonymi procedurami, co zapewnia równe traktowanie wnioskodawców, przejrzystość działań oraz przestrzeganie zasad niedyskryminacji. Jednakże stwierdzono uchybienia polegające na znacznym przekroczeniu terminów oceny wniosków złożonych przez ostatecznych odbiorców oraz uchybienia związane z dokumentowaniem bezstronności i braku konfliktu interesów osób uczestniczących w ocenie, co opisano w ustaleniach nr 1.1-1.3.

3) Podpisywanie umów z ostatecznymi odbiorcami:

W okresie objętym kontrolą umowy inwestycyjne z ostatecznymi odbiorcami nie były jeszcze zawarte.

Wzory umów opublikowane na stronie internetowej NFOŚiGW zawierają zobowiązania odbiorców, w tym w szczególności w zakresie:

- a) przeciwdziałania nadużyciom finansowym i korupcji,
- b) informowania o postępowaniach administracyjnych lub sądowych mogących mieć wpływ na realizację projektu,
- c) przestrzegania zasady unikania podwójnego finansowania,
- d) obowiązków informacyjno-promocyjnych zgodnie z wytycznymi programu.

Umowy przewidują również mechanizmy kontroli realizacji projektów, sankcje za nieprawidłowości oraz rozwiązania dotyczące ochrony sygnalistów, co pozostaje zgodne ze standardami przejrzystości i należytego zarządzania środkami publicznymi.

Zawarcie umów będzie możliwe po zakończeniu procesu oceny wniosków.

W aplikacji SKANER zweryfikowano m.in. dane dotyczące NFOŚiGW, członków zarządu oraz ostatecznych odbiorców wsparcia (na próbie złożonych wniosków).

Nie zidentyfikowano powiązań osobowych, kapitałowych ani innych ryzyk, które mogłyby wpływać na bezstronność realizacji projektu.

4) Potwierdzenie ścieżki audytu

Dokumentacja dotycząca naborów jest prowadzona wyłącznie w postaci elektronicznej. Dokumenty tworzone i przetwarzane przez NFOŚiGW są przechowywane w systemach służących do obsługi programów finansowanych ze środków europejskich (CST2021) oraz do elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD RP). Z kolei dokumenty przekazywane przez wnioskodawców są gromadzone w aplikacjach wykorzystywanych do obsługi naborów i oceny projektów (GWD), a także na zasobach informatycznych Funduszu. Przyjęty sposób przechowywania dokumentów zapewnia ich dostępność, ochronę przed nieuprawnionym dostępem oraz możliwość odtworzenia historii wykonywanych czynności i zmian w dokumentacji.

Na tym etapie realizacji projektu nie zidentyfikowano nieprawidłowości, jednakże w nowej siedzibie NFOŚiGW, która jest miejscem realizacji projektu, brakuje trwałej tablicy informacyjnej, co zostało opisane w ustaleniu nr 2.1.

8. Pouczenia końcowe

Kierownikowi podmiotu kontrolowanego lub osobie przez niego upoważnionej przysługuje prawo do zgłoszenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji pokontrolnej, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do tej informacji. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń należy w ciągu 14 dni od dnia otrzymania Informacji pokontrolnej poinformować Instytucję kontrolującą o sposobie realizacji zaleceń.

9. Załączniki

Brak załączników.